

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Ödesdiga tecken.

Ogonläkaren Doktor Estrid Hein, Köpenhamn, skriver om
Arbetet i en av N. F:s sociala kommissioner
den för barn- och ungdomsfrågor.

Aktuell politik

sedd från Island.
Av Estrid Falberg-Brekkan.

Västerlandets
undergång?

Vapenvägran illusorisk.
Ett inlägg av Konstnären
Birger Lindberg.

De nya riksdagskvinnorna.

Fallet Volinski.
Av Elsa Björkman-Goldschmidt.

Vad har hänt?

DE STORPOLITISKA PASKTALEN ha gått av stapeln och det mest uppseendeväckande är hr Lindmans i Delsbo, som slutar med kravet på att bolsjevikpartierna skola upplösas och för all framtid förbjudas, där han betecknar socialdemokratiens politik på vissa punkter som »en utmaning mot den fria folkstyrelsens idé», men samtidigt reklamerar för den nybildade kamporganisationen Högerfront. Den alltså som har Rätt. Undertryckningspolitikens idéer söderifrån rycka oss närmare.

MOT DEN KOMMUNISTISKA OPPOSITIONEN inom fackföreningarna har Landsorganisationens representantskap med anledning av de kommunistiska våldsdåderna och desorganisationsförsöken riktat en skarp appell. Röda oppositionsmän skola uteslutas ur förbundet. En särskild upplysnings- och propagandacentral bör upprättas med uppgift att följa de kommunistiska förhållandena.

De allvarliga uppgörelserna inom arbetarklassen understrykas av ett uttalande av fackliga internationals ordförande, som tar avstånd från förslaget om en arbetarrörelsens enhetsfront mot fascismen med motiveringen att den kommunistiska diktaturens principer äro oförenliga med socialdemokratiens kamp för demokratiens försvar.

ETT FÖRSLAG TILL STAVNINGSGREFORM har överlämnats till regeringen från läroverkslärare i Stockholm. Vi hälsa med glädje denna stöt i riktning mot överensstämmelse mellan talets och skriftens uttrycksmedel och i riktning mot undanröjande av onödigt ansträngning, tidspillan, misslyckande och mindervärdeskänsla som barn, ungdom och vuxna medborgare få dras med, därför att de ha svårt att hantera stavningens verktyg för meddelande.

PROTESTEN MOT ATT DEN CIVILVÄRNPLIKTEN icke innebär befrielse från krigstjänst också i krig, som gjordes av värnpliktsvägaren Sven Dahlberg, har ytterligare utvecklats och kallas nu Mackmyraaktionen, efter den plats, dit Dahlberg och fem andra unga civilvärnpliktiga fått sin civiltjänst förlagd. De sex unga männen ha som en demonstration nedlagt arbetet och rest hem. Utom böter, som bli följden av detta, komma de till straff att hädanefter få tjänstgöra som vanligt vid truppförband — rätten till civiltjänst är förverkad.

ITYSKLAND FULLFÖLJER HITLER-REGERINGEN målmedvetet makterövringen på alla områden och strävar mot upprättandet av en väldig tysk enhet. En sådan åtgärd är utnämmandet av ståthållare i delstaterna, med stor maktbefogenhet. Delstatsregeringarna bli beroende av ståthållarna, som i sin tur

"Nyorientering". Tysklands nya ansikte.

Eklestistikminister Engberg har slagit världen med häpnad med en ny läroverkstadga. »Världen» är förutom presen och den därmed förbundna »allmänheten» väl närmast läroverkslärare och deras lärjungar med föräldrar samt även riksdagen, som i praktiken blivit van att med avgörande pondus uttala sig även i detaljfrågor rörande skolväsendet.

Vad herr Engberg gjort är en *reducering av matematiktimmarna* för såväl realskola som gymnasium med en veckotimme per år, någon reducering även av fysikundervisningen och däremot en *utökning av modersmålets* timantal med en veckotimme för hela gymnasiet samt av *historietimmarna* med en för hela gymnasiet. Vidare har *franskan* gjorts till *det fasta språket* i latin-gymnasiets två sista ringar — medan engelskan har samma plats i realgymnasiet. — Ett eller två levande språk förekommer dock i sju av de nio kombinationerna av tillvalsämnen för latin-gymnasiet och i fem av de sex för realgymnasiet. Det kan emellertid säkerligen anses som ett tidens tecken att inom tillvalsgrupperna dominerar engelskan över tyskan med fem mot fyra på latinlinjen, franskan med fem mot tre på reallinjen!

Dessa förändringar var icke föreslagna av Läroverkssakkunnige. Utan varsel har alltså herr Engberg fastslagit dem i *Kungl. Maj:ts förnyade stadga för rikets allmänna läroverk*, given Stockholms slott den 17 mars 1933. I hans egen tidning betecknas händelsen som »humanistisk nyorientering», och Dagens Nyheter ger sitt fulla instämmande under rubriken »Skolhumanismens rehabilitering». Sv. Dagbladets ledarrubrik är däremot »Herr Engbergs överrumplning», och ungefär efter dessa båda bedömningslinjer har det livliga kommenterandet av det skeddä löpt. Å ena sidan har framhållits att nu äntligen har den humanistiska linjen vunnit fasthet och enhetlighet, samt att det var fullt berättigat bryta det matematikherraväldet, som avlöst latinherra-

utnämns direkt från Berlin. På detta sätt skall en national-socialistisk styrelse vara tryggad för åtminstone fyra år framåt. Hitler har gjort sig själv till preussisk ståthållare med Göring som preussisk ministerpresident och stackars herr von Papen har fått draga sig tillbaka från rikskommissariats höga ämbete. Regeringen har även tagit kontrollen över fackföreningarna och den tyska industriens övriga organisationer. Mellan Stahlhelmsledaren minister Seldte och Hitler har träffats någon sorts överenskommelse om stor enighet och ett nära samarbete mellan S. A. och Stahlhelm — vilket väl betyder att Stahlhelm får rätta sig efter S. A. För säkerhets skull har slutligen ministerpresidenten Göring åtföljd av herr von Papen gjort ett påskbesök i Rom, där hr Göring fått tillfälle att betyga sin beundran för fascismen och sin varma känsla för ett gott förhållande mellan Tyskland och Italien.

DOMARNA I DEN RYSK-ENGELSKA SABOTAGEAFFÄREN, vilken svällt ut till en konflikt av stora mått mellan de båda länderna, ha äntligen avkunnats. Världen har hållit andan. Vad har den fått bevittna? Tre engelsmän ha utvisats, två ha dömts till fängelse i två,

våldet och dragit kandidatkursen i matematik inom gymnasiet, vilket i sin tur lagt en onaturlig press även på realskolans matematikkurser. Från andra sidan beklagas att en förödande strid i skolfrågor åter måste komma att blossa upp, visas på att 40—50 extralärare i matematik komma att bli arbetslösa och på faran för att ämnesgrupperingen på latinlinjen, i synnerhet i kombination med grekiska, kommer att bli så snäv att denna linje blir mindre lockande och den humanistiska nyorienteringen svag i praktiken.

Modersmålets och historiens förstärkta ställning på gymnasiet — som från alla håll hälsats med tillfredsställelse — innebär kanske i grunden den väsentligaste vändningen mot en »humanistisk nyorientering», även om detta förblir alltför starka ord. Men i dessa ämnen måste ju ligga tyngdpunkten för att gymnasiet i någon mån skall kunna fylla vad som dock i första hand anges som dess mål: Att bibringa »fördjupad allmän medborgerlig bildning». Därjämte »har gymnasiet till särskilt ändamål att grundlägga de vetenskapliga insikter, som vidare utbildas vid universitet eller högre fackutbildningsanstalt». En fördjupad orientering i verkligt mänsklig-medborgerlig riktning är väl det, som starkast är av nöden med hänsyn tagen till gymnasietidens åldersperiod och tidens krav på frisk och spänstig redobogenhet inför krävande och oförutsedda situationer.

Men sådan nyorientering vinnes icke genom tillägg eller fråntag här eller där av en timme i något av överskolans dustintal av ämnen, så länge denna ännu arbetar — och häri gör den nya stadgan icke någon väsentlig ändring — med ämnen, de många läxorna och förhörstimarna och till detta vad just examens- och förhörssystem *inte* kan bära: de stora klasserna. — Herr Engberg måste vara mycket djärvare om han med skäl vill kunna skriva »nyorientering» kring en ny läroverkstadga.

respektive tre år, medan de i affären inblandade ryssarna fått betydligt strängare straff. Engelsmännen voro som bekant beskyllda för sabotage i ett stort kraftverk, detta är enligt Sovjets lagstiftning belagt med högt straff. Från engelskt håll har man gjort gällande att ryssarna på detta sätt sökt syndabockar för att överskyla betänkliga brister i den industriella utrustningen vid anläggningen ifråga. Dessa fel skulle bero på okunnighet hos de amerikanska leverantörerna som tillverkat maskinerna. En bill om rättighet för regeringen att utfärda importförbud under viss tid mot ryska varor har under tiden forcerats fram i parlamentet. Som motdrag mot ryska myndigheternas oerhörda tilltag att hålla brittiska undersåtar häktade utan rannsaking. *The New Leader* tar sig friheten att i den allmänna förbittringen påminna om att i denna dag sitta bl. a. mer än 50,000 indiska medborgare fängslade, utan rannsaking och på engelska regeringens bud!

Varför är det ingen som protesterar mot detta??

Veckovisiten

Läckert och hälsosamt
är smörgåsbrödet

UPLANDSKUBBEN

I hygienisk förpackning hos Eder handlande.

Undvik efterapningar!

Begär uttryckligen Uplandskubben!

Kan »ein Durchreisender» på en två dagars genomresa, utan tillfälle till samtal, förnimma något av vad som nu sker i Tyskland? Förvisso kan man det. Det är ej orimligare än att ett förut bekant ansikte i en blink kan avslöja, att något hänt den människan, att något nytt kommit in i tillvaron.

Mitt intryck från Tyskland: en osedvanlig tystnad, inte bara på tåget och vid stationerna utan även på Berlins gator. Ingen gemytlighet eller skämtsamhet, varken glädje eller beklaganden, snarare något vresigt sammanbitet, eftersinnande. Jag tänker då närmast på chaufförer, stadsbud, konduktörer, gatans trafikanter och kupéernas invånare. Två gånger under resan stördes brutalt denna tystnad. Det var i båda fallen unga studentvalpar av ungefär årgång 1910 — båda nyhackade i ansiktet av blodiga fäktövningar — som lät höra sitt skallande skratt. Samtidigt läste jag i en tidning, att mensurförbundet vid universiteten upphävt för att stärka den manliga ungdomens »Kampgeist». I samma tidning såg jag något på en gång rörande och blasfemiskt: En mor, som meddelar att hennes son dött i tron på Adolf Hitler.

En äldre herre sökte förgäves komma till tals med sina bordskamrater i restaurangvagnen. Jag uppfattade honom som en propagandaman. När till slut intet annat hjälpte och middagen var betald, sökte han tre gånger muntligt och skriftligt göra klart för mig, att den odisputabelt germanskt utseende servitören vid växlingen till österrikiskt mynt (ty vi voro då inne i Österrike) lurat mig på en mark. Utmattad förklarade

jag till slut, att jag fullkomligt förstod bedrägeriet, att det var mig alldeles likgiltigt och att enligt min erfarenhet det ofta hände, att servitörerna, då man saknade det rätta myntet skodde sig på omväxlingen. »Und», slutade jag, »sie sind doch Christen.» Herrn försvann från min sida som en oljad blix...

För min inre syn drog åtskilliga andra ögonblicksbilder av Tyskland förbi.

En vacker oktobermorgon 1929 arbetade sig vår lille Fiat på alltför hårt pumpade hjul muntert uppför höjderna kring Kassel, och vi sökte en skön lunchplats. I stället mörknade det vid horisonten och regnet började falla. Vi måste söka oss in till en restaurang i Goslar. Där var mörkt, tyst och öde. Extrablåd på alla bord! *Stresemann är död*. En skräckstämning grep en, vilka ovissa öden gick Tyskland till mötes?

Ett annat minne. Stuttgart påskan 1931. Två fiendliga läger national-socialister och kommunister, beväpnade och hatande varandra intill döden, uppdelade samhället. Katastrofstämning.

Det mest osympatiska minnet av Tyskland gav mig Berlin vid en två timmars vistelse där en junikväll 1914 strax före det stora kriget. Icke bara de heta asfaltgatorna utan även de feta människorna med sina stora, stora ölkrukor utdunstate något utsägligt vedervärdigt. April 1933 gav trots allt ett mera sympatiskt intryck. Krafter på gott och ont kämpa i den tyska folksjälen. Låt oss icke förtvivla om det godas möjligheter.

Merano påskafton 1933.

Ada Nilsson.

Esther Grenen:

Varför krig?

En brevväxling.

Brevväxlingen mellan Albert Einstein och Sigmund Freud, utgiven av Internationella Institutet för intellektuellt samarbete, N. F., är daterad juli och september 1932. Det är längesedan. Mellan de dagarna och i dag ligger en tidrymd som historiskt knappast kan uttryckas i år, så mycket mindre då i månader. När det talas om krig frågar man: När? Var? Varför inte ännu? Man frågar inte längre: Varför? — Begreppen »internationell», »intellektuellt samarbete» ha stämplat med ordet Högförräderi. Man skulle därför kunna tro att utvecklingen med sitt obarmhärtiga tempo hade rusat förbi den store matematikerns och den store psykologens tankeutbyte.

Men det är inte så. Avhandlingen är särskilt intressant och särskilt viktig just i dag — och väl också i morgon.

I dag, det vill säga i krigstid. I en tid, när det visserligen inte spills så mycket blod som under världskriget, men utströmmar oändligt mycket mera hat. Detta hat gäller ju inte längre en abstrakt fiende, ett namnlöst nummer, som i en främmande stats uniform ligger i skyttegravens mitt emot — utan den konkreta grannen, yrkeskamraten, mannen i spårvagnen, som inte unnar mig en sittplats. Det är ett hat lika primitivt och levande som det djungelns djur kanske hyser mot varandra. Åter inte du mig så åter jag dig.

Varför krig? Varför?

Är det någon mening med att fortfarande göra denna fråga? Ja.

De båda män som gör den och, som Freud uttrycker sig, försöker besvara den

»efter bästa vetande — eller förmodande», är pacifister. De är det fastän de står på vetenskapens grund, fastän varje romantisk idealism, varje humanitetens optimism ligger dem fjärran, fastän de ser tingen sådana de är med hänsynslös nykterhet — och därför också förstår dem. Just därför ställer de pacifismen i ett nytt ljus. Och att de gör detta är, hur grymma deras upptäckter än må vara, i alla fall tröstande.

Egentligen är det Einstein som frågar. Han, matematikern, söker en förklaring hos psykologen på det som mänskligt sett är honom ofattbart. Han frågar inte alls bara: *Varför krig?* Han frågar framför allt: *Finns det någon möjlighet att befria människorna från krigets hotande öde.* Han frågar: Hur kan massan genom de medel som det här är fråga om — skola, press, religiösa sammanslutningar — låta sig upptändas till raseri och självpuffering? Han frågar: Finns det något sätt att leda människornas psykiska utveckling så, att de blir motståndskraftiga emot hatets och förintandets psykoser?

Freud är den som svarar. Men hans svar är avfattade med så mycken försiktighet, så många reservationer, att de fullkomligt motsvarar broschyrens titel, som lyder: *Varför krig?* En fråga som inte blir löst, men som man försöker lösa.

Freud börjar sin undersökning — ty hans svarsbrev till Einstein är en sådan — med att tala om förhållandet mellan makt och rätt. Ja, han drar sig inte ens för att i stället för ordet makt sätta ordet våld. Rätt och våld står i dag som motsatser. Det är lätt att påvisa, att det

(Forts. å sid. 4.)

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. N. 48 42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Norrländsgatan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

KUNGSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. Växel: N. 333 15.

Stockholms Yngre Tandläkares
Förening.

Kvinnliga tandläkares klinik.

Ad. Fredr. Kyrkog. 1 (v. Sveavägen)
Innehavare endast leg. tandläkarna
Astrid Gyllencreutz, Ingrid Huss,
Ruth Öhrling. Tid pr tel. 20 03 73.
Särskild mottagning för barn (tandl.
Huss.) Månd., onsd., fred. 4.30—6.

Klockarebolagets

(f. d. Wissnells, etabl. 1818)
Begravningsbyrå & likkistfabrik
Fabrik och utställning:
Skepparegatan 39
Telefoner: 67 34 36 = 61 20 98
Efter affärstid: Enskede 29 30
Agnegatan 40. 53 35 28
S:t Paulsgatan 15. 40 30 87
Ombud för Sv. Eldbegängelseföreningen

Alma Axelssons
FÖRLOSSNINGSHEM

LINNÉGATAN 19

Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och ogen., värek.
Tel. 778 24.

Liliesjöb's

Parfumeri- och Sjukvårdsaffär
STOCKHOLM

Butiker:
Fridhemsgatan 16 — Tel. 50 59 82.
Hantverkaregatan 85 — Tel. 50 55 85.
Sveavägen 109 — Tel. 31 70 25.

Aderbräckstrumpor — Hålfotsinlägg
— Maggördlar — Bräckband — Sa-
nitets- och Förbandsartiklar — Kata-
log gratis.

SKÄNK TILL

"Små Smulor"

(Stadsmissionens Upphandlingscen-
tral) avlagda kläder och skor, möb-
ler, linne- och andra persedlar, bö-
cker, papper, lump m. m., och Ni
hjälp oss att bereda hjälp och ar-
bete åt nödställda. Tel. 50 88 90.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 „ „ 73 37
GÖTGATAN 52 „ „ 33390

Vete-Katten's
Bageri
och Kafferum

Kungsgatan 55
Klara Norra Kyrkogata 26
Stockholm. Tel. 20 84 05.

Den 22 April, 1933.

Ödesdigra
tecken.

Allmänna Valmansförbundets upp-
rop om bildandet av en Högerfront,
en kamporganisation, som skall
»samla högerens alla arbetande kraf-
ter till aktiva effektiva insatser» har
fått en ytterligare skarp belysning i
hr Lindmans kamptal i Delsbo i
måndags. Det är inte bara i valet
av uttryck och organisationsformer
den nazistiskt-diktatoriska andan gör
sig märkbar, som t. ex. när man
vill införa ett slags distriktschefer
för mindre områden, att i vissa fall
organisera rörliga grupper på lands-
bygden och att — i första hand i
städerna — skapa arbets- och agi-
tationsgrupper med särskilda upp-
gifter. »Högerfront skall icke en-
dast vara en kampkrän inom partiet.
Det skall också bli en lystringssignal
för alla nationella krafter, ett kamp-
rop mot den röda fronten».

När hr Lindman ytterligare ut-
lägger texten försäkras han visserli-
gen att han ingalunda vill monopoli-
sera den ena eller andra fosterländ-
ska etiketten för de konservativas
räkning. Men, för att rädda den
svenska folkliga självstyrelsen måste
klasspartierna avskaffas — bolsje-
vikpartierna skola upplösas och för
all framtid förbjudas». Ty »vi for-
dra effektiva medel mot rörelser som
med våldsamma medel vilja omstör-
ta det svenska rättssamhället».

Det typiska i hr Lindmans inställ-
ning är hans tydliga utsago att det
vällovliga samhällets militära för-
svarsmedel skall kunna användas
även som »en inre försvarsbered-
skap»:

»Att i vargater försvaga landets yttre
försvarsberedskap är dålig krigspolitik.
Det kännes som en bjudande plikt för
alla Sveriges försvarsvänner att tillropa
hela vårt folk ett giv akt! Vi veta icke
vad morgondagen bär i sitt sköte. Värld-
fredens garantier äro spröda, och vi
fordra av den pågående försvarsutred-
ningen, att den skulle utnyttja i vårt
försvarsväsendes återupprättande i enlighet
med trygghetens och effektivitetens krav
till värn för vårt gamla fäderneslands
frihet och kultur!

Den oro, som gripit vida omkring sig
inför anfrättningen av våra militära makt-
medel, har emellertid i kanske lika hög
grad gällt vår inre försvarsberedskap.»

Det är ödesdigra tecken när ett
förment försvar för rättssamhället
skall ske med vapen i hand och dik-
tatorisk makt mot oliktankande.

Restaurang
Port Arthur

Blekingegatan 40
(Hörnet av Götgatan)

Bra matställe

Lucks kaffe special

Västerlandets
undergång?

Vid Göteborgsavdelningens av Sven-
ska Kvinnors Västerförbund se-
naste sammanträde den 2 april gav rektor
Honorine Hermelin på ett utomordentligt
fascinerande sätt en liten utblick över »hi-
storiens vida hav». Rektor Hermelin, vars
föredrag hade titeln *Demokrati och Dikta-
tur*, erinrade om, att »vår demokratiska
tid» var ett uttryck, som endast för en del
år sedan tycktes innebära något en gång
för alla uppnått och något, som självfal-
let skulle bestå. Men aspekten har has-
tigt förmörkats och diktaturen går i dessa
dagar ånyo segrande fram över världen.

Demokratier ha endast
funnits i forntidens Grek-
land och i vår egen tid.

Demokratien har alltid varit den svä-
raste formen av samlevnad och samarbete
människor emellan. I primitiva samhäl-
len, där utvecklingen ej lett till arbetsför-
delning, råder alltid demokrati bland de
fria samhällsmedlemmarna. Men verkliga
demokratier i utbildade samhällen med
genomförd arbetsfördelning finna vi en-
dast i forntidens grekiska republikerna
och i vår egen tid. De grekiska republikerna
blomstrade ett knappt århundrade. Mot
bakgrunden av en hel kulturvärld, den
egyptiska och persiska äldre och förnä-
mare, med en avgjort despotisk prägel,
fixerade grekerna sin självstyrelse, »auto-
nomi», och utmejslade för alla tider de-
mokratins begrepp. Denna demokrati gick
under på ett för vår tid uppenbarligen
sätt genom ett hundraårigt inbördes-
krig, det peloponnesiska, vilket delade
hela den grekiska världen i två hälfter:
Athen—Sparta, aristokrater—demokrater,
fascister—bolsjeviker, rika—fattiga, vilka
ömsevis hade makten, tills slutligen båda
blevo ett byte för Alexander den store.
Allt sedan och till våra dagar ha aristo-
kratier, despotier och diktaturer härskat
i världen.

Det utmärkande för despotismen och
diktaturen är att demokratiens begrepp
om allas likhet inför lagen upphöra och
samhället sönderfaller i den segrande sta-
ten och statens fiender. Diktatorn upp-
häver all annan myndighet och personi-
fierar ståndrätten, rätten att på stället
fängsla, döma och döda. Det farligaste
är att ståndrätten utövas även av dikta-
rens alla underhuggare ute i periferin och
enda möjligheten för den centrala lednin-
gen att stävja deras framfart har varit
samma medel, som användes mot statens
fiender, d. v. s. terror.

MÖTESPLATSEN

Skåneförbundet av Svenska Kvinnors
Västerförbund hade i söndags årsmöte i
Malmö under ordförandeskap av fru Elsa
Nordlund. Till styrelse valdes fru Elsa
Nordlund, Kristianstad, ordf., fru Maria
Benedictsson, Hälsingborg, fröken Anna
Jönsson, Lund, adjunkt Hulda Lundh,
Ystad, advokat Elisabeth Nilsson, Malmö,
fröken Hildur Persson, Kristianstad, rektor
Annie Weibull, Landskrona, och till
suppleanter fröken Florida Holm, Trälle-
borg, fru Emilia Jönsson, Fridhill, fröken
Paula Larsson, Teckomatorp, och fru
Stina Persson, Malmö. Revisorer och re-
visor-suppleanter äro fröken Anna Lund-
borg, Lund, fil. mag. Lilly Callander,
Malmö, och konsulent Signe Fredholm,
Malmö. Centralstyrelsemedlemmar blevo
fru Elsa Nordlund, advokat Elisabeth
Nilsson, rektor Annie Weibull och fil.
kand. Clara Lundh med fröken Anna
Jönsson, adjunkt Hulda Lundh, fröken
Inez Nihlén, Teckomatorp, och fru Stina
Persson som suppleanter.

Förutom stadgeenliga ärenden behand-
lades den föreslagna ändringen av § 6
i förbundets stadgar, vilken beslöts. Adv.
Nilsson redogjorde för årets centralsty-
relsemöte och därmed sammanhängande

Den moderna diktatu-
rens karakteristiska kän-
netecken är större och
mera utmanande mål-
medvetenhet.

Den moderna diktaturen skiljer sig från
gångna tiders despotier genom sättet för
sin tillkomst. Den har nämligen upp-
kommit som parti inom det demokratiska
samhället, vars parlamentarism innebär
möjlighet för olika partier att ömsevis
komma fram och förverkliga sina pro-
gram. Ett av dessa partier stoppar möj-
ligheterna för de andra och klipper av
diskussionen med ett: »Vi ha rätt». Och
så brukas alla vapen för att visa detta
och de opinionsbildande medlen såsom
press och radio tages i bruk för dess
syften. Därför blir också den moderna
diktaturen mera utmanande och mera
målmedveten än den gamla despotien som
utgick från att dess rätt var något själv-
klart t. ex. bordsrätt, konungens gudom-
liga rätt o. s. v.

Våra dagars diktaturer kunna emellertid
uppdelas i två grupper, proletariatets
diktatur å ena sidan samt å den andra den
fascistiska och den tyska vilka äro per-
sonliga diktaturer. Det finns emellertid
en annan än större skillnad mellan dessa
om än kanske mest i teorin. Den prole-
tära menar sig vara av övergående art,
en uppfostringstid tills i kamratsamhället
uppstått en generation, som ej från födel-
sen inpregnerats av detta herre—dräng,
härskare—slav, under det de båda andra
i diktaturen se den enda människovärdiga
samhällsformen, den enda statsform, som
kan tvinga de stridiga och själviska vil-
jorna till gemensam handling.

Demokratien måste stän-
digt förnyas genom le-
vande folk rörelser.

Demokratien åter är en appell till den
enskilda människans aktivitet och den kan
leva endast så länge den uppehålls av
folkrörelser. Då dessa mattas kommer
det nakna partispelet fram liksom skillna-
den mellan »fri och slav, jude och grek,
man och kvinna». Det är ofrånkomligt,
att mycket av vad 1800-talets mäktiga rö-
relser — t. ex. arbetarrörelsen, kvinnorö-
relsen, antislaverirörelsen, nykterhetsrö-
relsen — åsyftade att tillämpas i den stora
proletära diktaturen. Anse vi oss vilja
gå in för att genomföra detta på ett dju-
pare och varaktigare sätt än diktaturen,
måste vi arbeta med ständigt nya och
friska folkrörelser, och demokratins måls-
män få ej förtrötts i sin strävan att få
alla med och att slå broar över de klyf-
tor, som skiljer människor åt. Icke minst
viktigt är detta, då det är frågan om upp-
fostran och när det gäller att komma ung-
domens idealitetssträvan till mötes, denna
ungdom, som nu går in i diktaturens leder.
Ty nu förefaller det, som om det pelo-
ponnesiska kriget med var dag komme
närmare i Europa.

Ebba Hugoson.

frågor. Särskilt viktiga aktuella spör-
smål diskuterades, bl. a. frågan om gif-
ta kvinnor och förvärsarbete.

Mötet beslöt göra ett sympatiuttalande
till förmån för gifta kvinnors rätt till för-
värsarbete.

I arbetsprogrammet för året ingår an-
ordnande av föredragsturnéer och dis-
kussioner över bl. a. Nationernas förbunds
humanitära verksamhet samt frågan om
preventivlagen och förslaget till sterilis-
eringslag.

Till sist beslöt Skåneförbundet insamla
och anslå medel till ett Fogelstadstipen-
dium (ett exempel som manar till efter-
följd!).

De nya riksdags-
kvinnorna.

Ruth Gustafson.

Sigrd Gillner.

I andra kammarens manligt betonade
värld röra sig numera — bland 225
män — inte mindre än fem kvinnliga rik-
sdagsledamöter. Det ser för anspråklöst
inställda kvinnliga ögon riktigt represen-
tativt ut. Av dessa fem äro ju högerre-
presentanten fröken Bertha Wellin samt
socialdemokraterna fruarna Olivia Nord-
gren och Agda Östlund gamla beprövade
deltagare i de politiska uppörelserna,
medan däremot de två övriga kvinnliga
socialdemokraternas, fruarna Ruth Gus-
tafson och Sigrd Gillner-Ringensson när-
varo i kammaren är en vinst av valet i
höstas. När den första avdelningen av
årets riksdagsperiod nu gått till ända,
äro vi nyfikna att höra dessa nykommas
uppfattning om riksdagsmannskapet. Vi
passa därför på en dag, när aprilsolen
skiner riktigt lockande utanför riksdags-
husets fasta murar och avkräver dem en
liten redogörelse för oförvillade kvinno-
ögons syn på riksdagsarbetet.

Fru Gustafson medger att det till att
börja med är litet svårt att sätta sig in i
formerna för arbetet, särskilt för den,
som i många år i egenskap av stadsfull-
mäktig etc. deltagit i stadens förvaltning
och blivit van vid dess arbetsformer.
Där får man ärendena så väl tillrätta-
lagda. I riksdagsarbetet måste en nybör-
jare mera söka sig fram. Naturligtvis,
säger fru Gustafson, kan de som sitta i
de stora ständiga utskotten på ett helt an-
nat vis sätta sig in i arbetet. Om jag vore
mångårig riksdags- och därmed kanske
utskottsledamot, skulle jag säkert på ett
helt annat sätt kunnat ta ställning t. ex.
till den stora åttonde huvudtiteln, som be-
handlades strax före påsklovet början —
och kanske haft en del värdefulla erfä-
renhet från mitt arbete inom Stock-
holms folkskoleledningen och liknande att
komma fram med. Men nu vägar man
sig inte upp emot själva statsutskottet!

— Vi kvinnor går in med en sådan väl-
dig kritik mot oss själva, att vi inte vägar
oss fram hur som helst, säger fru Gus-
tafson. Men jag hoppas att vår självkritik
samtidigt är en garanti för att vi på de

punkter, där vi ingriper, handlar med skunkskap och övertygelse.

Både fru Gustafson och fru Gillner ha jungfrutalat före påsk och båda på områden, som i hög grad angå den kvinnliga opinionen, nämligen frågan om gifta kvinnors rätt till arbete — eller närmare bestämt striden om de s. k. dubbelanställningarna — samt en viktig detalj i uppfostran, frågan om »gudlöshetspropaganda». I den förra frågan talade fru Gustafson — den måste ju livligt intressera henne såsom en i det allmänna tjänst verkande medborgare — och hon påpekade för det första att en laglig inskränkning av gifta kvinnors arbetsrätt aldrig kommer att kunna effektivt förbättra läget på arbetsmarknaden, vidare att ett sådant förbud kommer att kringgås genom äktenskap utan vigsel och slutligen att det lika ofta är männen som önska att deras hustrur skola behålla sin tjänst. F. ö. ansåg fru Gustafson att det icke vore någon lycklig tendens att de gifta kvinnorna alltmer ägnade sig åt förvärvsarbete utom hemmen men att nödvändigheten ofta drev dem och att det möjligen vore tänkbart att underlätta deras avstående från tjänsten under viss tid genom att ordna betryggande garantier för ett återtagande i tjänst.

I den senare frågan var fru Gillner i elden mot profsten Pehrsson med fleras motion om åtgärder till den antireligiösa propagandas motarbetande, motiverad med denna propagandas undergrävande inflytande på vår kulturs grundvalar, dess syfte att förbereda det kommunistiska samhället etc.

Fru Gillner påpekade att oron för de unga själarnas hygien föreföll att hos motionärerna vara betydligt mindre än oron för deras framtida ställning i samhällsstriderna — eller rättare sagt deras framtida organisering. Hon fortsatte med att framhålla, att barn och ungdom inte kan hjälpas mot några raa antireligiösa eller fanatiskt, hysteriskt religiösa inflytelser genom förbud. Men ett förbud gör dessa lärorens tillskyndare farligare och deras verksamhet osundare. En utredning på denna punkt kan inte ge mycket mer än en del antireligiöst tryck och någon förteckning på utfärdade förbud, men det kan inte visa några vägar, som är överlägsna de andliga uppfostrande krafterna, där de är höga och rena.

Här hjälper bara sanering genom social och därigenom moralisk hjälp. Kan-ske mödrarna till de »hotade» barnen säger, att vi vill hellre ha en utredning, som kan ge hjälp till bröd och från de svåraste bekymren. Svält och nöd skymmer himlajuset mer än alla slags pionjärklubbar och all antireligiös propaganda.

Fru Gillner har sedan många år tillbaka varit intresserad av och verksam för sociala frågor och det är också denna sida av riksdagsarbetet hon särskilt uppehåller sig vid.

— Det är mycket intressant och roligt att få komma frågorna mera inpå livet, säger hon och att ha tillgång till allt slags material och alla fakta. Men tid tar det. Utöver riksdagsarbetet hinner man ingen-ting.

Och så ringer voteringsklockan och fru Gillner skyndar med snabba steg till sina skyldigheter i kammaren.

C. H.

Clarté

Organ för
de fritt
socialistiskt
intellektuella.

Helår 3: —

Adress:
CLARTÉ, Lilla Nygatan 4,
Stockholm.
Postgirokonton 2874.

Undertecknad prenumererar härmed
å Clarté 1933 och insätter samtidigt
kr. 3:— härför å Edert postgiro 2874,
att sändas mot postförskott (stryk det
som ej önskas)

Namn.....
Adress.....

Estrid Falberg-Brekkan:

Aktuell politik sedd från Island.

Jag sitter och förtär en tallrik konserverade gröna ärtor, mycket långsamt, för att riktigt låta mina smaknervor njuta av denna ovana rätt. Jag får hallucinationer av lummiga svenska trädgårdar, och doften av söta lindblommor och prunkande bondrosor förenar sig med den fina aromen av (de franska) ärtorna, jag griper efter ett obefintligt glas nykokt hallon-saft och kryddskorpor, och är nära att uppnå fullkomlig sällhet.

Island skyddar inhemsk

— ibland obefintlig —

produktion.

— Maten är ingen oväsentlig del av vår näring, det känner man bäst, när man inte får den. Gröna ärtor jämte allsköns andra utländska konserver äro »bannvaror», och när jag »kommit över» denna ärtburk, så är det sannerligen inte alldeles gratis. Men nog är det underligt att man skall kunna begrava sig i silke, tyll, voile, skönhetsmedel m. m., men inte kunna få en burk sylt eller en flaska saft. Gynna isländsk produktion, är landets lösen; det låter ju vackert och fosterländskt, men man känner sig ju inte särdeles upplagd att inköpa äkta isländsk körsbärssaft t. ex., då man vet, att i varje fall under den nuvarande geologiska perioden, intet körsbärsträd har kastat sin skugga på denna ö.

Isländsk Aldinmank, (läs: mjök) nytt ord för det tidigare sulttau = sylt,

Doktor Estrid Hein:

Vi tvivlar paa den patenterede Morals evige Værdier.

Arbejdet i en af Folkeforbundets sociale Kommissioner.

Det er noget af en komisk Fornemmel-se for et lille borgerligt Fnug at blive pustet ud i den store Verden og tage højtideligt. Komikken — og Højtideligheden — gaar naturligvis lidt af Færden, naar denne gentages 12 gange — og saa mange gange er min Vej gaaet syd paa til Møder i Folkeforbundets Kommission til Beskyttelse af Børn og Unge.

Man installeres som Statens Repræsentant bekvemt i en første Klasse Kupe — og hvilket fornuftigt Menneske vilde selv betale en første Klasse Billet? — Man viser sit Diplomats frem med et imponerende (maaske ogsaa imponeret) Mine, og man vifter Tolderne væk med sit Laissez-passer. Man ankommer til et fint Hotel og faar fra nu af ikke Lov til at aabne en Dør selv, ikke til at tage sin Kaabe af eller paa selv, eller til at sætte sig uden at have faaet et Puf i Knæhaserne af den Stol, som en altid beredt Tjener skubber ind under en. Uha, uha man formelig længes efter sin tabte Selvbestemmelseret!

Man gaar til Møde Kl. 10, slutter af Kl. 1, gaar til Møde igen Kl. 3 og er hjemme igen Kl. 6½ à 7 og i al denne Tid har man spændt fulgt Forhandlingerne om en hel mængde forskellige Sager, som man selv forsøger at danne sig en fornuftig Mening om. Hvis der gjaldt det samme om Kommissioner, som siges at gælde om Embeder, at »den Gud giver et Embede giver han ogsaa Forstand dertil», saa vilde alle Kommissioner være bedre hjulpe, end de nu er; thi hvordan skal et almindeligt Menneske forstaa sig paa »morsomme Film for Børn», paa »blinde Børn», paa »forkortede Daabsattester», paa »Rekonstitution af Kommissionen», paa »Handel med Kvinder i Østen», paa »Lovgivning om Soutenører», paa »Aldersgrænsens Ophævelse i den internationale Konvention ang. Handel med Kvinder» og paa meget, meget mere, som var paa vor Dagsorden i Aar. Som den engelske Repræsentant saa viselig har bemærkt, saa er vi ikke en Kommission af Sagkyndige — thi saadanne findes ikke paa alle disse Omraader paa en gang — men en Jury, der sidder og afgør, om Sagen skal behandles eller ej. Som Sag-

skulle man nærmast vilja kalla: A glass full of mystery. — Men vin kan man ju få — bara inte alkoholfritt förstås — och nu är det en hel fylking av Altingsmän, som motionera om att få lycklig-göra landets barn även med utländskt brännvin. Man har visserligen det hem-bryggda, oftast kallat Höskuld, efter en av de främsta fabrikanterna, men dels är det väl inte första klass, dels kan man inte njuta det alldeles öppet, förrän man blir helt av med brännvinsförbudet. Man menar, om med rätta får läsaren själv be-döma, att dryckenskapen skulle minska, om det bara funnes tillräckligt med brännvin i landet.

Skall Island ha riks-

värn eller inte?

Det Alting som nu suttit i 10 veckor har många segslitna frågor att lösa. — Skall Island ha riksvärn eller inte? Regeringen anställde ju på eget initiativ reservpolis efter arbetaroroligheterna den 6 nov., men Islands lag ger ingen rätt till en dylik institution, och motståndet gent emot »Hären» är oerhört starkt bland den arbetande klassen. Ingen vecka har gått utan att regeringen fått mottaga protestskrivelser från fackföreningar och andra sammanslutningar, t. o. m. skolungdomen har velat vara med och protestera. Ännu vet man ej, hur det går, men arbetarna ha organiserat ett starkt mot-värn, och det är sannolikt, att om stridig-heter ånyo skulle uppstå, få de inte sam-

ma »lekartade» karaktär som hittills. Socialdemokrater och kommunister ha slutit ett (tillfälligt?) stillestånd för att söka gemensamt utfinna »medel till fascistens bekämpande».

Vilken väg för ut ur det ekonomiska betrycket?

Den politiska konstellationen är f. n. synnerligen oklar och ovis. Regeringen som är en samlingsministär är stödd av det starkaste partiet, Framsókn, det s. k. frisinnade bondepartiet, och högern, som till numerären är det största partiet, men med betydligt färre representanter i Altinget; den gamla valkretsindelningen är till bondepartiets favör och därför kämpar detta parti för att bibehålla den.

Regeringsorganet »Timinn» är egendomligt nog inte regeringsvänligt (det är det mildaste uttryck man kan använda!) Det är väl närmast detta, som gör, att situationen nu tillspetsats, så att man dagligen resp. hoppas och fruktar, »att något skall ske». Arbetslösheten är avsevärd och missnöjet med statsbudgets-förslaget stort, då de besparingar, som gjorts i många fall gå ut på att taga från den som intet haver, även det han haver. Skatter, indirekta och direkta, pressa redan alltför tungt folket — för Islands bönder är situationen nästan förtvivlad. Men riket behöver pengar — Island är ett folkfattigt men stort land med enorma administrationskostnader, som man inte anser sig kunna nedbringa, ehuru det inte saknas röster som föreslå både ett och annat i den vägen. En vanlig genomsnittsbegärd utlänning undrar vad ett land på 100,000 invånare skall med tre banker och 12 bankdirektörer med var sin lilla nätta lön. Man blir alldeles huvudyr (då man en sällsynt gång är lycklig nog att kunna växla en svensk check eller sedel) av att se hela vilet av funktionärer innanför skranket...

Islands Lindhagen och bondetåget till Reykjavik.

Ett originellt sätt att skaffa pengar i statskassan föreslås av Statsfysikus, Vilundur Jonsson (Islands Lindhagen) som vill att man skall tungt beskatta de stora barnens leksaker, ordnarna, lika väl som de smås. Men detta förslag har väl inte stora möjligheter att gå igenom, de flesta av »landets yppersta» äro behängda med en eller annan stjärna — Island har eget mycket ungt ordensväsen. Medan detta och mycket annat dryftas i Altinget ha bönderna företagit ett bondetåg till huvudstaden — den enkle bonden, som går tungt som vadade han i djup snö, är det, som nu väcker mest uppmärksamhet på huvudstadens gator. Vad han nu beslutar (eller hans ledare lyckas få honom att besluta) kommer att för den närmaste framtiden avgöra Islands öden.

at det er Bordellerne, der er Afsætnings-markedet for Handelen med Kvinder, og dette er jo en for de ikke abolitionistiske Lande meget ubehagelig Konklusion. Kommissionen indkalder nu i Løbet af det kommende Aar udtalelser fra de nationale og internationale Foreninger om alle Spørgsmaal ang. Kvindehandelen i Østen, og saa skal der igen staa en lille Kamp til næste Aar. Oprindeligt var Prostitutionsforholdene i et Land et nationelt Spørgsmaal, som vor internationale Kommission ikke maatte røre ved. Nu er det en Sag i Udvikling, som dog først finder sin Løsning den Dag, Mændene forstaa Kvindernes Synspunkter paa disse Omraader eller den Dag, Kvinderne selv faar Magt til at sætte deres Vilje igennem.

Tro ikke, at jeg er saa naiv at mene, at saa er alle tilfældige Kønforbindelser afskaffede! Saa ringe er min Indsigt ikke efter 12 Aars Studium af Prostitution. Jeg har lært at forstaa, at dette er et af de elendigst oplyste Omraader i det saakaldt civiliserede Samfundsliv; jeg har lært at forstaa, at der eksisterer en af Samfundet fastslaaet Moral for Mænd og en for Kvinder, jeg har lært at forstaa, at næppe noget andet Samfundsomraade er saa hyklersk, og saa ubiologisk behandlet som dette. Jeg har lært at forstaa — nej sandt at sige har jeg trods alt endnu netop ikke lært at forstaa, hvordan disse Forhold kan ordnes i vort nuværende Samfund. Hos fremtidige generationer, hvor Størhjærns Centre — især Pande-lappens — har en mere dominerende Stilling og en kvikkere Forbindelse med de »lavere» Centre, der vil Staten kunne overlade til Folk »selv» at ordne disse Omraader.

Rapporten om Kvindehandel i Østen, som Tidevarvet saa indgaende har om-talt, kommer jo ogsaa til den Konklusion,

Råd och Rön

FOTVÅRD

Har Ni det

besvärligt med Edra fötter och ben? Har Ni svårt att få lämpliga skodon?

Vänd Eder då med förtroende till

Ingrid Hudbergs Fotvård

Gävlegatan 4, vid Vanadisplan.
Ben- och fotbehandling. Flerårig praktik.
OBS! Besök även i hemmen.
Beställ tid pr Telefon 32 06 06.

INREDNINGAR

**ynque Lundström
dekorerar**
konserverar, försöksf. inredor.
kungsg. 39 6r 117013

OPTIKER

Ur & Optik

(Petrus Ahlén)

Karlavägen 87. Tel. 62 41 17.

Utprovning av glasögon efter läkarrecept under fullgod garanti utföres av mång-årig fackman. — Urreparationer utföres omsorgsfullt.

TAPETSERARE

J. L. NORDGREN

Fleminggatan 9—11. Tel. Kh. 76 34.
Specialité: *Bäddmöbler och sängkåder.*
Tagel, Krollspint, Glansull, Fjäder och Dun till billigt pris. Omstoppning och renovering av möbler och madrasser utföres omsorgsfullt.

TRIKÅVAROR

Ester Nilssons Trikåaffär

Mästersamuelsgatan 42. Tel. 10 51 27.
Dam- och herrunderkläder i även extra storl. från förstklassiga svenska fabriker. Klädnigar. Strumpor i ylle, bomull, konstsilke och flör. Knävärmare och maggördlar.
Billiga bestämda priser.

TVÄTT

Vårby Tvätt

garant. väl utförd tvätt m. soltorka. vid sjö. OBS! Inga fruktande tvättmedel. Hämtar i Sthlm, Kppelvikén, Råsandå, Djursholm, Lidingö, Tullinge, Rönninge, Södertälje m. fl.
Ring Fittja 70.

Ingen hy är så dålig att den icke kan bli bättre efter behandling med

Landéns lavendeltinktur

Ingen hy är så vacker att dess fågning inte skulle behöva underhållas genom be-handling med

Landéns lavendeltinktur

Skyddande, renande och uppfriskande. Erhålles hos parfymhandlare till 2:—, 4:— och 8:— kr. pr flaska. Den gammalmodiga flaskan och etiketten garan-terar att innehållet är

Landéns lavendeltinktur

VARJE MUSIKVÄN

köper bäst och billigast alla slags Musikinstrument, Strängar, tillbehör, Grammofoner och Skivor.

Färiska Pirastrosträngar inkomma varje vecka.

Största sortering.

GOTTFR. JOHANSSONS MUSIKAFFÄR
73 Västerlånggatan. (Höfn. av Järntorget.)
Stockholm.

Rikt ill. priskurant gratis och franco.

Forkortede Daabsattester, d. v. s. Daabsattester, som intet oplyser om ægte eller uægtefødt, er paakrævede i de Lande, hvor det »uægte» Børns Stilling er daarlig, men de Lande har dem ikke og vil næppe heller ha dem; og de Lande, der har saadanne forkortede Attester, har

Påsk i sol och storm.

Det av många svenska resenärer efterlängtat påsklovet har kommit och gått och från att ha befunnit oss mitt i en förhoppningsfullt spirande vår, kastades vi huvudstupa in i vintern igen. Utanför Tidevarvets fönster ligger nu det rätt kaotiska, av flitigt arbete långt in i natten genljuddade Slussområdet inhöljt i våt aprilsnö, som av skarpt lysande lampor avlockas trolska och underbara ljuseffekter mot den svarta vinterhimlen. Skyltfönstrens värhatten och tunna vackra skor mot en bakgrund av Glad påsk i stora bokstäver, som nyss såg så festliga ut, gör ett nästan ångsligt intryck. Så tidigt ute och ändå redan förlagade, omkörda av den nyckfulla väderlekens extra säsongväxling, se de dessvärre icke ut att övertygande kunna rå på depressionsstämningen.

Men innan vi kommit tillbaka till den översnöade staden har en solig och stormig påskvecka spelat ut sina överraskningar över hela det svenska landet. Kvällen före skärtorsdagen var det ännu så värmt att hela jorden doftade. Sommarnt tycktes nära och den som färdades landsvägen genom Östergötland kom till yttermera visso rakt in i ett våldsamt åskväder. Blixtna lyste vid horisonten. Nordväst om Mjölby stod en flammmande brand mot himmelen, det hemiska röda skenet av en brinnande gård, där åskan slagit ner. När vi hunnit Boxholm var ovärdet så nära att det tycktes som om blixtnas vitkarpasken stod stilla i minuter framför bilen, men när det blev mörkt igen hade ingenting hänt och man såg Boxholms smeder röra sig lugna och oskadda bakom rödgödande fönster.

På sträckan Stockholm—Malmö har elektrifieringen av järnvägen nu blivit färdig ända ner till Nässjö. De snabba tågen åka fram utan en rökplust, mötas elegant på dubbelspår och signalera dovt

som ångbåtar. De ge en prägel av långt kommen civilisation, utbyte och bräskande samfärdsel åt det vackra, lugna landskapet. Den som far bort från Stockholm får också i en glimt se hur den goda jorden rustas till en ny sommar, med arbete och ny gröda. Med rörande, gripande tålmod som i årtionden och århundraden. Den nya tiden tränger fram här och där och dess förändringar avteckna sig egendomligt mot den eviga naturens och de gamla traditionernas bakgrund. Strax söder om Tranås har man i Taleryds by uppfört ett stort modernt hönsbarn för rationell hönsuppfödning och äggproduktion. Vi går dit på skärtorsdagen för att hämta en kull avlägsägg, avsedda att liggas ut av en väntande liten snäll höna på en gård i grannskapet. Värme, vattenledning, prydligt magasin för fodersorterna, stora fönster mot söder. Finare än mängden människoboning härnere. Ett hundratals cycklingar i olika åldrar förevisas i sina respektive burar.

— Vi hade tänkt få sälja av de här, men det är ingen som vill ha.

— Och äggen?

— De kostar 70 öre kilot, ett bottenpris, det är inte mycket att förtjäna på. Det är ju så dåligt överallt.

Nej, världsnöden reser man inte ifrån, fast man går så lätt och bekymmerslöst i den klara luften och fast det ser så paradiskt ut bland de småländska blåa åsarna. Den gör sig överallt påmint och vore det så bara i priset på ett kilo svenska ägg. Himmelen molnar av svarta snömoln, och det blir kallt för alla vandrare hemlösa som tagit landsvägen mellan Stockholm och Malmö. Men för jorden är aprilsnön välkommen och skön efter torkan. Och trots allt kan man därför inte heller denna vår låta bli att hoppas.

Casan.

ikke meget Brug for dem, thi det forhold sig jo, som Norge svarer — med berettiget Stolthed — »efter Børneloven af 1915, hvorved det uægte Børn fik navn og Arveret efter Faderen, ser vi ingen Grund til at dette skal skjule sin Afstamning».

Saaledes volder den forskellige moralske Opfattelse os de største Vanskeligheder, og det er ikke altid lige let at forstå eller forson sig med alle Standpunkterne.

Alt i alt er der dog smaa Fremskridt at spore. De mere fremskredne Lande paavirker de andre, saa de marscherer en lille smule hurtigere — og mere kan man vel ikke vente.

Har man arbejdet en Række Aar i en saadan Folkeforbundscommission, saa forstaar man først ret de enorme Vanskeligheder et saadant — ja ethvert — internationalt Samarbejde er behæftet med.

Man kureres for Skepsis, og man væbner sig med Taalmod.

Naar man har saa svært ved at enes om Børnenes Bedste — et Formaal der dog har alles sympathi — hvordan skulde det saa være let at naa til en virkelig nedrustning — og det helst i en Fart.

Estrid Hein.

barnamat:
havremust-
välling med

en god ostsmörgås — det är något för barnen att få. Skolarbetet går lättare om man har fått något gott och närande inombords.

Havremust i röd kartong —
1/4 kg 0:65
1/2 kg 1:20

kooperativas
havremust

Fallet Volinski.

I de polska saltgruvorna, vars arbetskraft utgöres av straffångar, har det i tolv år funnits en fånge som ideligen bedyrat sin oskuld. Var och när och hur han kom åt! För kamrater, fångvaktare och överhet, så snart den sistnämnda händelsevis kom inom räckhåll. Alla utan undantag betraktade honom som en däre med en fix idé och man slog ifrån sig med båda händerna när han började med sina försäkningar, röt åt honom att tåga eller, vad som var det värsta, hörde på halvt om halvt med milt överseende som när en barnunge vill berätta sagor. Tills — en vacker dag — fången råkade på en person som trodde på honom. Det var ingen mindre än pianovirtuos och f. d. statspresidenten Paderevski. Förmodligen fanns det någon ton i fångens uttraggade visa som slog musikerns lyhörda öra som äkta. Paderevski lyckades vinna ännu ett par personer för saken och processen togs upp igen. Det visade sig vara en egendomlig historia — lika god som många detektivromaner.

En polsk skräddargesäll, Michael Volinski, hade före kriget utvandrat till England och med sin hustru slagit sig ned i London, där han lyckats få bra arbete. Så kom kriget. Volinski ryckte ut med de polska legionärerna som kämpade på ententens sida och först efter krigets slut blev han i stånd att återvända till London. Men här fann han inte längre sin hustru. Hon hade farit till Krakau,

TIDEVARVET

Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.
REDAKTION:
Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10—12.

EXPEDITION:
Telefon 20 48 42.
Konfortid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiro 1544.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:25, kvartal kr. 1:75. Lösnummer 15 öre.
ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1933
Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.-B.

Varför krig?

(Forts. fr. sid. 1.)

ena utveckels ur det andra... Vi har förts ut ur det ursprungliga tillståndet med maktvåldet genom det förhållandet att den Enes större styrka kan uppvägas genom en de Många Svagares sammanslutning till rätt. Denna rätt är då makten hos en samfällighet. Försöket att ersätta den verkliga makten med idéernas makt — folkförbundets ursprungliga idé — är dömt att misslyckas. Det är ett fel i beräkningen, när man inte tar hänsyn till att rätten ursprungligen var rätt våld och ännu i dag inte kan undvara våldsmaktens stöd.

Och så kommer Freud med ett stycke av sin driftlära. Han talar om aggressionsdriften eller destruktionsdriften, som vill förstöra eller döda, i motsats mot den erotiska driften, som vill uppehålla och förena. Ur denna lära om drifterna får han fram en formel för de indirekta vägarna till krigets bekämpande. Han säger: Om beredvilligheten till krig är ett utflöde av destruktionsdriften, så ligger det nära till hands att anropa motspelaren till denna drift, Eros. Allt som åstadkommer känslolokalkter, känsloloband mellan människorna måste motarbetas kriget. Det idealiska tillståndet, skriver han vidare, vore naturligtvis en gemenskap av människor som hade underkastat sitt driftliv förnufts diktatur. Men detta är förmodligen en utopisk förhoppning. De andra vägarna till ett indirekt förhindrande av krig är säkert mera framkomliga, men de lovar inte något snabbt resultat. Det är inte roligt att tänka på en kvarn, som mal så långsamt, att man hinner svälta ihjäl innan mjölet blir färdigt.

Man märker att den som talar här, har mod att se verkligheten i ögonen. Alltså en pessimist. Men så kommer han mot slutet av sin framställning med en fråga, som hur obehaglig den än kan förefalla, i alla fall ger ett trösterikt svar. Det är en fråga som Freud säger sig vara

sades det, och de historier han fick höra om henne därifrån, var inte ägnade att lugna honom. Uppstånd av svartskjuka samlade Volinski sitt pick och pack och begav sig till Polen. I Paris träffade han en polsk krigskamrat vid namn Samuel Lipnitz som också var stadd på hemväg. De båda vännerna beslöt slå följe och på vägen funderade de ut en egendomlig plan. Volinski hade förändrat sig mycket under dessa långa krigsår och han trodde med säkerhet att hustrun inte skulle känna igen honom om han, för att utrona hennes förhåvanden, närmade sig henne under antaget namn. Han bad alltså kamraten att de för en tid skulle byta pass och krigsintyg — och slutligen gick Samuel Lipnitz in på förslaget.

Strax efter ankomsten till Krakau råkade emellertid Lipnitz i slagsmål i en spelhåla och blev så illa slagen att han dog. Hos det illa tilltygade liket fann man ett pass lydande namnet Volinski. Polisens efterforskningar ledde till fru Volinski som inkallades som vittne och vid likbesiktningen sade hon sig i den döde igenkänna sin man. Nu gällde det alltså endast att finna mördaren. Misstanken riktades mot en obekant person, som den döde setts sällsaka med kort före dådet och efter en del spaningar lyckades det polisen att uppdra mannen ifråga. I hans kläder fann man en klocka och en sparbanksbok — båda med namnet Volinski. (Dessa båda värdeföremål hade naturligtvis skräddaren behållit när han bytte pass med sin vän.)

Michael Volinski häktades och anklagades för mord på sig själv. Eftersom fru Volinski framhårdade i påståendet att den döde var hennes man och att hon ej kände den levande, så låg saken illa till för den stackars skräddaren. Emot sitt energiska nekande dömdes han till livstids straffarbete i saltgruvorna. Historien som han kom fram med till sitt försvar föll ihop som ett korthus inför det fina utförliga bevismaterialet — såväl domare som åskådare fann den enbart löjväckande.

I tolv år försäkrade Volinski förgäves sin oskuld. Tills en man med fantasi, en konstnär med ett känsligt öra, uppfattade sanningstenen i hans klagovisa. Det är detta som är det märkliga i den för övrigt

särskilt intresserad av. Och då måtte den väl också förtjäna ett särskilt stort allmänt intresse.

Varför är vi så förfärligt upprörda över kriget... varför tar vi det inte, som något av livets alla övriga nödlägen? Det tycks ju vara naturbetingat, biologiskt välgrundat, praktiskt nästan oundvikligt. Bli nu inte förfärad över min frågeställning. För att fullfölja en undersökning har man kanske rätt att ta på sig masken av en överlägsenhet, som man ingalunda förfogar över. Jag tror att huvudorsaken till vår revolt mot kriget är att vi helt enkelt inte kan reagera på annat sätt. Vi är pacifister därför att vi av organiska orsaker måste vara det. Sedan är det lätt att rättfärdiga vår inställning med argument.

För att förklara detta påstående talar Freud sedan om de med kulturprocessen sammanhängande psykiska förändringarna, den förtigade förskjutningen av driftmålen och inskränkningen av driftimpulserna, intellektets stärkande, aggressionsdriftens fördjupning. Den psykiska inställning som kulturprocessen påtvingar oss, motsäger nu kriget på det allra skarpaste sätt, därför måste vi uppresas emot det, vi utthärdar helt enkelt inte längre, det är hos oss pacifister en konstitutionell intolerans, en 'idiosynkrasi i yttersta förstoring. Och det förefaller som om den estetiska förnedringen i kriget inte hade mindre del i vår avsky än krigets grymheter.

Jag vill till sist bara peka på ännu en sak: den absoluta noblessen i stil och form, som kännetecknar denna brevväxling. I en tid, när endast och allenast auktoritetens uniformerade överlägsenhet gäller, blir man egendomligt berörd när en tänkare talar om »överlägsenhetens mask». En överlägsenhet över vilken man i själva verket inte förfogar. Hur ödmjuk är inte visheten, hur respektfull inför naturens företeelser, även när den inte längre vill underkasta sig deras värde.

Esther Grenén.

Vapenvägran
illusorisk.

Ett inlägg i en aktuell fråga.

Den viktigaste frågan av alla frågor f. n. är otvivelaktigt den huruvida »nästa krig» ska kunna förhindras. Kan vi inte förhindra det, så verkar allt sysslande med kulturellt arbete, ideell stråvan, konst och vetenskap, tämligen meningslös. Det är av vikt att alla goda krafter, som inse det överhängande i situationen sätta in sin energi för upplysning och positivt handlande.

En icke oviktig sak är vapenvägranens ställning i fall av krig. Med största förvåning erfar man att Sveriges lag befriar den som hyser betänkligheter mot tjänstgöring vid krigsmakten, från sådan tjänstgöring i fredstid, men att lagen inte har någon bestämmelse om vapenvägranens ställning i krigstid. Värnpliktsvägraren reagerar ju inte endast mot att själv befatta sig med vapen, utan han avser också att protestera mot vapnens användande över huvud taget, protestera mot kriget — men som lagen nu visar sig vara avfattad, blir hans vägran ett slag i luften. Det var på tiden att detta förhållande klarlades.

Vad kan nu göras? Man vill hoppas att försvarsministern ser sig i stånd att tillmötesgå den samlade aktion från vapenvägrarhall, som utlöstes av kand. Sven Dahlbergs uppmärksammade ställningstagande till den nämnda luckan i svensk lag. Och man vill hoppas att vår på andra områden så framskridna och humana tid måtte inse att om kriget dock skall släppas löst, åtminstone bara de ska engageras i det, som ha »lust» för det förnedrande arbetet, men att de, som positivt avsky det, befrias därifrån enligt alla gällande moraliska och etiska grundsatser. Ty det är ju så att dylika grundsatser gälla i vårt samhälle?

Birger Lindberg.

föga uppbyggliga berättelsen om den stackars skräddaren som avtjänat 12 års straffarbete för mord på sig själv.
E. B. G.

Råd och Rön

DAMSKRÄDDERI

"Modèle"

Linnégat. 6° hiss. Tel. 60 66 80
1:a kl. Syateljé. Även mönster på beställning samt tillklippning o. provning av tyger.

DESINFEKTIONSANSTALTEN

EDV. JACOBSSON, RINGVÄGEN 149, av Kungl. Medicinalstyrelsens auktoriserad desinfektör. Specialitet: Cyanrökning av hela fastigheter. Ensamförsäljare för Tulléx-vätska och Tulléx-Rökblock. Obs! Giftfritt. Kan utföras av vem som helst. Följ noga bruksanvisningen.
Tel. 40 00 21, 43 19 93.

FRUKT och KONSERVER

Ista klass Fruktaffär
Skepparegatan 96 (ing. fr. Strindbergsg. H. S. B:s hus)
Väl sorterat lager av Frukt, Konfekt, Kaffe, Konserver, Grönsaker m. m.
Trots våra billiga priser lämna vi 3 proc. rabatt å alla varor mot 100 kronor i kassakvitton.
Gör oss ett besök — Ni blir belåtna!
LJUNGSTRÖMS FRUKT
Tel. 62 09 47.

GRAVVÅRDAR

Annero Stenhuggeri
M. Rudin.
mitt för grind 5 N:a Kyrkogården.
Tel. 30 57 08. Bostad: Råsunda 994.

HOTELL — PENSIONAT

BERGSTRANDS HOTELL-PENSIONAT
Alla moderna bekvämligheter.
Moderata priser.
Enkelrum från 4:—
Dubbelrum „ 6:—
Birger Larssgatan 41 A^o (nära Stureplan)
Tel. 10 31 20, 21 60 28

MASSAGE och SJUKGYMNASTIK

Verkligt god massage o. sjukgymnastik
för nervsmärtor, ischias, ledåkomor, reumatism, gikt m. m. meddelas av doktorinnan Karin Key-Aberg. Exam. Av. behandl. i hemmen. Tel.: 36 22 11.
Västmannagatan 56, 1/2 tr.

MOBLER

ENRUMSMOBLER
Ex.: »Lars» Kr. 450:—
»Set» » 550:—
»Brio» » 600:—
»Vikings» » 625:—
Bonad björk.
ERNST KARLSON.
Sveav. 108 (m. emot Stadsbiblioteket.)

Billiga Gardiner

Allmogegardiner från 0:25
Madrasgardiner » 0:85
Trädgardiner » 0:75
Silkesgardiner » 1:50
Draggardiner » 1:60
A.-B. MATTOR & GARDINER
SVEAVÄGEN 45 FOLKUNGSGAT. 59
Tel. 11 32 94. Tel. 41 37 60.

VEGETARISK KOST

Vegetarisk Kost
Skillingränd 3, 1 tr.
Lunch och Middag serveras.
Läckra veg. smörgåsar på beställning.
Ring 53 79 93.

HOTELL

Bo i Stockholm på Missionshotellet Norden Drottninggatan 46
Förstklassigt — Centralt — Billigt
Tel.: 10 99 04, 11 65 10, 11 65 15.